

مقدمه (ستایش)

شیخ مشرف‌الدین مصلح بن عبدالله شیرازی موسوم به سعدی و ملقب به شیخ اجل شاعر بزرگ قرن هفتم است که با تسلط وصف‌ناپذیر خود بر شعر فارسی، بزرگترین شاهکارهای ادبی ایران را خلق کرده است. این شاعر گران قدر، در سال ۶۵۵ هجری قمری، کتاب بوستان را به صورت نظم سرود. این کتاب به نوعی زندگی‌نامه سعدی بزرگ است؛ به همین جهت، «سعدی‌نامه» نیز نامیده می‌شود. وی در سال ۶۵۶ هـ. ق نیز کتاب ارزشمند گلستان را به نظم و نثر به رشته تحریر درآورد. هم‌چنین مجموعه آثارش را در کتابی به نام «کلیات» جمع‌آوری نمود. آرامگاه وی در شهر شیراز قرار دارد.

درس اول : پیش از اینها

تاریخ ادبیات : قیصر امین‌پور

شعر «پیش از اینها» از کتاب «به قول پرستو» سروده قیصر امین‌پور است. این شاعر نامی معاصر در سال ۱۳۳۸ در شهرستان گتوند، استان خوزستان چشم به جهان گشود. ایشان در سال ۱۳۶۳ اولین مجموعه شعرش را به نام «در کوچه آفتاب» منتشر کرد و به دنبال آن «تنفس صبح» را به چاپ رساند. مجموعه‌های آینه‌های ناگهان، مثل چشمه - مثل رود، بی‌بال پریدن، دستور زبان عشق، منظومه ظهر روز دهم از همین شاعر منتشر شده است.

این شاعر نامی معاصر در بامداد روز ۸ آبان ۱۳۸۶ در بیمارستان دی تهران بر اثر ناراحتی قلبی درگذشت و در زادگاهش به خاک سپرده شد.

حکایت «به خدا چه بگویم» از «رساله قشیریه» نوشته ابوالقاسم قشیری انتخاب شده است که عارف قرن پنجم می‌باشد.

نکته املائی

در زبان فارسی، بعضی حروف مثل «ذ، ز، ض، ظ» تلفظ یکسان دارند، اما شکل نوشتاری آن‌ها متفاوت است. با دقت در معنا، باید به املائی این گونه کلمات توجه بیشتری نمود.

از قیصر امین‌پور بیشتر بدانیم :

قیصر امین‌پور متولد دوم اردیبهشت ۱۳۳۸ و متوفی در هشتم آبان ۱۳۸۶ است. وی از رشته دامپزشکی دانشگاه تهران انصراف داده و در رشته زبان و ادبیات فارسی تا مقطع دکتری پیش رفت. اولین مجموعه شعر او در سال ۱۳۶۳ منتشر شد. او در دانشگاه الزهرا و تهران تدریس می‌کرد. شادروان امین‌پور در سال ۱۳۶۸ به کسب جایزه نیما یوشیج مرسوم به «مرغ آمین بلوری» نائل گردید و در سال ۱۳۸۲ به عنوان عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزیده شد. (روحش شاد و یادش گرامی)

۲	۱- معانی کلمات مشخص شده را بنویسید : الف) استعمال توتون در حکم محاربه با امام زمان (عج) است. (ب) همیشه در جزر و مد است. پ) فی المجلس از من خواست . ث) به غایت جرات مند چ) بر ورق کرد رقم ، بس که مکرر تشنه
۶	۲- معنی ابیات زیر را به فارسی روان برگردانید : الف) به ذکر خود بلند آوازه‌ام کن ب) هر قدر هم که تاریخ درنگ کند به زودی کودکان سنگ ویران‌تان خواهند کرد. پ) خشک گردید هم از دود دل و دیده دوات ت) چون درآمد در میان غیر از خدا ث) به حلاوت بخورم زهر که شاهد ساقی است ج) در دولت به رخم بگشادی رفیق لطف بی‌اندازه‌ام کن خامه با سوز رقم کرد به دفتر تشنه تیغ را دیدم نهان کردن سزا به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست تاج عزت به سرم بنهادی
۰/۵	۳- جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید : وحشی بافقی از شاعران عهد شاه اسماعیل اول صفوی که از آثار او می‌توان به مثنوی اشاره کرد. شعر کودکان سنگ از است.
۰/۵	۴- در همه گزینه‌ها نوعی جناس وجود دارد ، به جز گزینه الف) دور - زور (ب) شیر - شیر پ) جوان - بیان ت) خان - جان
۲	۵- در عبارات زیر هسته هر گروه و نوع وابسته‌های آن را مشخص کنید : الف) هر سخن ارزشمند زیبایی را پاس بدار (ب) چند کتاب مهم درسی در خانه داری ؟
۱	۶- آرایه‌های ادبی را در اشعار زیر مشخص کنید : (تناسب - تلمیح - تضاد - اضافه تشبیهی - تشبیه) یک مورد اضافی است. الف) کای فلان چاشت بده یا شامم ب) دیشب صدای تیشه از بیستون نیامد پ) همچو ماهی که فتد ز آب برون آل نبی ت) با لب خشک و دل سوخته و دیده‌تر نان و آبی که خورم و آشامم شاید به خواب شیرین فرهاد رفته باشد می‌تپید دلشان سوخته در بر تشنه غرقه‌ی بحر بلا بود در آن بر تشنه
۱	۷- شکل قالب مثنوی را رسم کنید و سه اثر مثنوی معروف فارسی را بنویسید.
۰/۵	۸- منظور از <u>خیرالبشر</u> چه کسی است ؟
۰/۵	۹- مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید. الف) از سرد و گرم روزگار با خبر است. ب) انگشت ندامت به دندان می‌گزیم.
۰/۵	۱۰- منظور از بخش مشخص شده را بنویسید. « اکنون او را رها می‌کنم تا آنگاه که بتواند فلسطینش را بی‌غلط تلفظ کند. »
۰/۵	۱۱- نقش‌های دستوری واژه‌های زیر را مشخص کنید : الف) آنکه <u>دستور</u> زبان عشق را ب) خوب می‌دانست تیغ تیز را بی‌گزاره در نهاد ما نهاد در <u>کف</u> مستی نمی‌بایست داد
۱	۱۲- در جمله‌ی روبه‌رو ارکان تشبیه را مشخص کنید : روزگار چون ابر و باد ناپایدار و گذراست.
۱۶	جمع

۱- الف) استفاده کردن ، به کاربردن

پ) فوری ، بی‌درنگ

ث) بی‌نهایت

چ) نوشت

ب) بالا و پایین رفتن آب دریا

ت) نام درختی است در آسمان هفتم بهشت

ج) وحشی‌گری

ح) حرص و طمع

۲- الف) خدایا با یادت مرا به بالاترین مرتبه برسان و من را با لطف بی‌اندازه و فراوانت آشنا کن.

ب) تاریخ هر قدر هم تأخیر کند ؛ خیلی زود کودکان فلسطینی نابودتان خواهند کرد.

پ) از شدت غم و اندوه فراوان ، دوات خشک شد و قلم به جای جوهر با اشک و آه خود ، تشنگی را بر دفتر نوشت.

ت) وقتی در جنگ با تو عملی غیر الهی و غرض نفسانی پیش آمد ؛ شایسته دیدم که شمشیرم را پنهان کنم.

ث) زهر را به شیرینی سر می‌کشم زیرا ساقی ، معشوق زینباروی است و با اشتیاق درد را تحمل می‌کنم.

ج) در خوشبختی را به رویم باز کردی و تاج مهربانی بر سرم گذاشتی . (مرا خوشبخت و سرافراز کردی)

۳- الف) فرهاد و شیرین ، ناظر و منظور ، خلدبرین

ب) نزار قبانی

۴- پ) زیرا الف) اختلافی است ، ب) تام است ، پ) نقطه و اختلافی است.

۵- الف) هر : (صفت مبهم) سخن : هسته

ب) چند (پرسشی) کتاب : هسته

ارزشمند و زیبا : صفت بیانی

مهم : صفت بیانی

درسی : صفت نسبی

۶- الف) چاشت و شام - نان و آب - خوردم و آشامم ، تناسب دارند.

ب) تلمیح به داستان شیرین و فرهاد دارد. همچنین در کلمات بیستون ، تیشه ، فرهاد و شیرین ، تناسب وجود دارد.

پ) همچو ماهی : تشبیه ماهی و آب : تناسب

ت) خشک و تر : تضاد لب و دل و دیده : تناسب بحر بلا : اضافه تشبیهی

۷- شاهنامه فردوسی ، بوستان سعدی ، مثنوی معنوی مولوی

البته لیلی و مجنون ، خسرو و شیرین و مثنوی‌های دیگر هم هستند.

۸- پیامبر بزرگ اسلام ، حضرت محمد (ص)

۹- الف) با تجربه بودن ب) پشیمانی و افسوس خوردن

۱۰- تا هر وقت که بتوانی نام فلسطین را درست تلفظ کنی (اشاره به سن کم کودکانی دارد که بر علیه دشمنان مبارزه می‌کنند).

۱۱- الف) دستور (مفعول) ب) کف (متمم)

۱۲- روزگار : مشبه چون : ادات تشبیه ابر و باد : مشبه به ناپایدار و گذرا : وجه شبه